

Debreceni Ítéltábla

Bf.III.474/2022/8.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. október 10. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2022. június 17. napján kihirdetett 25.B.188/2021/54. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 14.400 (tizennégyezer-négyszáz) forint bűnügyi költséget a vádlott viseli.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés a) és b) pontjai szerint minősülő és büntetendő előre kitervelten, nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntettének kísérletében, ezért mint többszörös visszaesőt életfogytig tartó fegyház fokozatban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra 25 év letöltése után bocsátható. Az elsőfokú bíróság rendelkezett továbbá a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok sorsáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség eltérő minősítés és a büntetés súlyosbítása végett, míg a vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan eltérő minősítés és a büntetés enyhítése végett jelentett be fellebbezést.

[3] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.250/2022/2. számú átiratban a terhelt terhére szóló fellebbezését fenntartotta. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat maradéktalanul betartotta. A törvényesen lefolytatott bizonyítási eljárás során az ügy eldöntéséhez szükséges bizonyítási eszközöket beszerezte, azokat egyenként és

összességükben értékelte, majd kellő részletességgel megindokolta, hogy a tényállást a vádlott bűnösséget beismerő vallomása mellett mely bizonyítékokra alapította. Az elsőfokú bíróság okszerűen vont le következtetés a vádlott ölési szándékára és arra, hogy a cselekvőségével okozati összefüggésben a sértett halála bekövetkeztének a lehetőségét fel kellett ismernie. Jól ítélte meg az elsőfokú bíróság, hogy a cselekménytől való önkéntes elállás megállapításának a ténybeli alapja hiányzik, továbbá a véghezvitel módjából az előre kiterveltség állapítható meg, valamint a bűncselekmény motívuma egyértelműen a pénzszerzés volt, mely a nyereségvágyból elkövetés megállapíthatóságát teszi lehetővé.

Ugyanakkor a vádlott gátlástalan módon, váratlanul, rendkívüli embertelenséggel és brutálisan, az emberi méltóság megalázásával bántalmazta a sértettet, ezért cselekménye különös kegyetlenséggel elkövetettként is minősül. Ezért indítványozta az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását azzal, hogy az ítéltábla az emberölés büntetnének kísérletét a Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pontja szerint különös kegyetlenséggel elkövetettként is minősítse és a vádlott feltételes szabadságra bocsáthatóságának lehetőségét későbbi időpontba határozza meg.

[4] A védelem írásbeli fellebbezés indokolása már kizárólag az ítélet megváltoztatását, eltérő minősítés megállapítása mellett a büntetés enyhítését célozta. A perorvoslat maga sem vitatta, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályi előírásoknak megfelelően folytatta le az eljárást, és a vádlott beismerő vallomását a rendelkezésre álló bizonyítékokra figyelemmel helyesen fogadta el. Ugyanakkor a védelem álláspontja, hogy a vádlottat nem ölési szándék vezérelte, ezért ezzel összefüggésben nem tervezte meg az elkövetés körülményeit. A vádlott szándéka kizárólag rablásra irányult, ezért tévesen minősítette az elsőfokú bíróság védenca cselekményét előre kitervelten, nyerségvágyból elkövetett emberölés büntetnének kísérleteként. Indítványozta a törvényszéki ítélet megváltoztatását, akként, hogy a bíróság a vádlott cselekményét rablás kísérletében állapítsa meg, és ehhez igazodóan a kiszabott büntetést enyhítse. A fellebbezésben másodlagosan – indok megjelölése nélkül – indítványozta az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő utasítását.

[5] A másodfokú bíróság a fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el. A nyilvános ülésen mind az ügyészség, mind a védelem a fellebbezését, és annak indokait fenntartotta. A vádlott az utolsó szó jogán akként nyilatkozott, hogy nem kívánt embert ölni.

[6] A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta. Ennek megfelelően az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indoklás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett (teljes revízió).

[7] A védelmi perorvoslat írásbeli indokolásban másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte, ugyanakkor nem hivatkozott egyetlen olyan eljárási hibára sem, amely ezt

indokolttá tenné. A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett sem abszolút eljárási szabálysértést [Be.608. § (1) bekezdés a-f) pont], sem olyan relatív perjogi hibát [Be.609. § (1), (2) bekezdés], amely az érdemi felülbírálatot kizárná, vagy amelynek kiküszöbölésére bizonyítást kellene felvenni.

[8] A törvényszék a Be.163. § (1), (2), (3) bekezdésében írt ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, és alapvetően megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, amely csak a vádlott előéleti adataival kapcsolatban volt kissé pontatlan [Be. 561. § (3) bekezdés b) pont]. Az ítéltábla ezért a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében, az ügyiratok tartalma alapján a tényállás részének nem minősülő, de az ítélet részét képező személyi körülményeket érintő tényeket – a 25.B.188/2021/7. szám alatt érkezett benyújtól és Börtön tájékoztatása alapján - az alábbiakkal pontosítja, egészíti ki:

- a Győri Járásbíróság B.661/2019/21. számú határozatával kiszabott elzárást még nem hajtották végre (elsőfokú [14] bekezdés),
- a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 6.B.743/2017/92. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztést a terhelt 2021. április 24. napjától tölti, melyből kitöltve 2023. október 23. napján szabadul (elsőfokú ítélet [16] bekezdése),
- a Debreceni Járásbíróság 60.B.710/2020/17. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztés letöltését 2021. január 09. napján megkezdte, mely 2021. április 23. napján megszakításra került, a fennmaradó időtartam letöltését 2026. február 02. napjától folytatja (elsőfokú ítélet [17] bekezdés).

Ezen túl a [21] bekezdést akként pontosítja, hogy a vádlott *a gyanú szerint* 2020. február 23. napján, 2020. február 24. napján és 2020. február 26. napján külföldön nagy tárgyi súlyú bűncselekményeket követett el. Ezek közül kiemelendő a 2020. február 24. napján elkövetett bűncselekmény, melynek során *a német hatóságok a terhére róják, hogy* egy vászonzacskóba csomagolt tégladarabbal oly módon ütötte meg a fején a cselekmény sértettjét, hogy nevezett emiatt a földre esett és az így elszenvedett sérülések következtében 2020. március 3. napján a kórházban életét veszítette, és, hogy a sértettől ekkor 100 eurót is eltulajdonított.

E kiegészítés indokát az ítéltábla a későbbiekben adja.

[9] A vádlott és a védője a perorvoslati nyilatkozatukban új tényre, új bizonyítékra nem hivatkoztak, amelyek az elsőfokú eljárás során nem merültek fel. A fellebbezéseikben az elsőfokú bíróság bizonyíték mérlegelő tevékenységét támadták, amely a bizonyítékok másodfokú bíróság általi felülmérlegelését eredményezné, ami megalapozott tényállás esetén nem lehetséges.

[10] A Debreceni Törvényszék ítéletét a másodfokú bíróság megalapozottnak tartotta, melyre érdemi döntés volt alapítható. A másodfokú eljárásban főszabályként a tényálláshoz kötöttség elve alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás az irányadó, melynek elvi alapja, hogy a bizonyítékokat közvetlenül megvizsgáló és széleskörűen értékelő elsőbírósági fórum minősül a ténybíróságnak. A tényálláshoz kötöttség elve alól kivétel, ha a tényállás megalapozatlan. A megalapozatlanságnak a Be. 592. § (1) bekezdésében írt okai

jelen ügyben azonban nem voltak megállapíthatók. Sem felderítetlenség, sem számottevő olyan hiányosság nem volt tetten érhető, ami ne lett volna korrigálható a felülbírálat során, mint ahogy iratellenesség és helytelen ténybeli következtetések sem. Az elsőfokú bíróság a tényállást hibamentesen, valósághűen állapította meg, ami kizárja a megalapozatlansági ok rögzítését. A törvényszék okszerű bizonyíték-értékelő tevékenysége a másodfokú eljárásban nem mérlegelhető felül. Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve megalapozott tényállást állapított meg, mely a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[11] Az elsőfokú bíróság a vádlott beismerő vallomása mellett az eljárás során beszerzett és a tárgyalás anyagává tett személyi, okirati bizonyítékokat, továbbá az igazságügyi szakértői véleményeket okszerűen, a logika törvényei szerint, kifogástalanul értékelve kétséget kizáró módon állapította meg, hogy a vádlott által tanúsított erőszak meghaladta a rablás elkövetéséhez szükséges mértéket, az már a sértett életének kioltásra irányult.

[12] Mindemellett az ítéltábla kirekeszti a bizonyítékok köréből tanú11 rendőr tanú vallomását.

A már hosszú ideje követett és egységes bírói gyakorlat szerint, amennyiben a nyomozóhatóság nem figyelmezteti az érintettet az önvádra kötelezés tilalmára, illetőleg a hallgatás jogára, úgy a hatóság által tőle szerzett, és rendőri tanúvallomásokban megjelenő, avagy rendőri jelentésben foglalt adatok a tárgyaláson bizonyítékként nem értékelhetők. Azokra tényállás nem alapítható, függetlenül az adott nyilatkozat tartalmától (ÍH2005.136., Debreceni Ítéltábla Bf.II.159/2005/29., Bf.II.35/2015/5.).

Az önvádra kötelezés tilalmát (nemo debet prodere se ipsum) az ítélezés abban minden esetben megköveteli. Ezért az ítéltábla a Be.167. § (5) bekezdés utolsó fordulatára figyelemmel, az elsőfokú ítélet fentebb felhívott, tanú11 tanú vallomását mellőzte a bizonyítékok sorából. Ennek azonban nem lehetett érdemi jelentősége az ügy eldöntése szempontjából, mert más, törvényesen beszerzett és értékelt bizonyíték – köztük a vádlott eljárási törvény szerint felvett vallomásai – alapján a tényállás kétséget kizáróan megállapítható volt. A kiemelés azonban a hivatkozott alapelv maradéktalan érvényesítése érdekében nem maradhatott figyelmen kívül.

[13] A törvényszék részletesen számot adott arról, hogy a vádlott cselekménye miért minősül emberölés bűntette kísérletének, mellyel az ítéltábla egyet értett. A vádlott aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető jogegységi határozat iránymutatása alapján elsősorban a feltárt alanyi és tárgyi tényezők közül lehet következtetést vonni. Az elkövetés eszköze, a támadott testtájék, a súlyos sérülések, a támadás intenzív jellege, az erőbehatások száma külön és együttesen az élet kioltására irányuló súlyosabb szándékformát igazolják, amint azt az elsőfokú bíróság kifogástalanul megállapította.

[14] Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel indokolta az ítéletében, hogy a vádlotti cselekmény miért minősül előre kitervelten, valamint nyereségvágyból elkövetettnek, mellyel az ítéltábla is egyet értett. A vádlott kitaró szándékát a bűncselekmény végrehajtásában igazolja az a körülmény is, hogy azt követően sem hagyott fel a szándékával miután tanú12 szintén észlelte jelenlétét, tehát számolnia kellett azzal, hogy a bűncselekmény elkövetőjeként utóbb azonosítani tudja. Továbbá a vádlott több, mint három kilogrammnyi követ helyezett el a hátizsákban, mellyel fejtájékon is több alkalommal megütötte a sértettet. A vádlottnak a sértett élete kioltására irányuló szándékát igazolja azon körülmény is, hogy a földön fekvő sértettet – miután az ellenállását megtörte – tovább bántalmazta, pedig az értékek megszerzése végett erre már nem lett volna szükség.

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletének [107] bekezdésében a bűncselekmény minősítése körében többek között azzal is érvelt, hogy a vádlottal szemben külföldön folyamatban lévő büntetőeljárások alapjául szolgáló cselekmények során hasonló jellegű módon követett el bűncselekményt, amelynek során az egyik sértett el is hunyt a bántalmazása következtében.

A fellebbviteli ügyészség és a védelem is hivatkozott a vádlott ellen külföldön folyamatban lévő büntetőeljárásra. Az ügyészség szerint a vádlott által elkövetés eszközeként használt kövek élet kioltására való alkalmasságával tisztában volt, mivel egy hónappal korábban általa külföldön hasonló módon megvalósított bűncselekmény sértettje a bántalmazás következtében elhalálozott. A védelmi perorvoslat szerint pedig ez a vádlott terhére nem értékelhető, mert ezen körülményről csak hónapokkal jelen ügy bűncselekményének elkövetése után szerzett tudomást. Az ítéltábla ezen érveléseket nem fogadta el, a törvényszék tényállásának ezt érintő részét (elsőfokú ítélet [21] bekezdése) pontosította, és indokolásának erre vonatkozó részét mellőzi, mivel külföldön a büntetőeljárás a vádlottal szemben még folyamatban van, jogerős bírósági ügydöntő határozat még nem született az ügyben (elsőfokú ítélet [22] bekezdése). Ezért a Be. 1. §-ban rögzített ártatlanság vétele alapján ezen eljárás adatait sem a vádlott terhére, sem annak cáfolatára figyelembe venni nem lehet.

[16] A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés esetében e körülmény megítélése során elsősorban az emberiességi, valamint erkölcsi szempontok a meghatározók. Az emberölés akkor minősül ily módon elkövetettnek, ha a cselekmény végrehajtása az élet kioltáshoz rendszerint szükséges kegyetlenséget meghaladó rendkívüli embertelenséggel történik, és a cselekmény a sértettnek olyan testi szenvedést, vagy lelki gyötrelmet okoz, amely az emberi élet kioltásával általában együtt járó szenvedést, gyötrelmet is lényegesen meghaladja. Az ölés rossz, viszont nyilvánvaló többlet gyötrelmet jelent az olyan ölési magatartás, ami szakadatlansága folytán teljes reménytelenségbe űzi a sértettet, aki ennél fogva saját halála szörnyűségét nemcsak fizikailag szenved el, hanem azt át is éli. (EBH.2013.B.7., BH.2021.64.).

[17] Jelen esetben megállapítható, hogy a vádlott a köveket egy plüss anyagból készült gyermek hátizsákba tette, továbbá a sértett fejére négy alkalommal sújtott le maximum közepes erővel. A sértett ellenállását nem törte meg, sőt, az vezetett a támadás felhagyásához.

Ezért az ítéltábla – egyet értve az elsőfokú bíróság által a kifejtettekkel – nem látott lehetőséget arra, hogy a vádlott ölési cselekményét különös kegyetlenséggel elkövettként is minősítse.

[18] Mindezek alapján megállapítható, hogy a törvényszéknek a vádlott bűnösségére vont következtetése okszerű, cselekményének minősítése az anyagi jogi szabályoknak megfelelő volt.

[19] A Btk. 79. §-a szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el (egyéni és általános megelőzés). A Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést e törvényben meghatározott keretek között, a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez. A büntetés kiszabása során igen hangsúlyos az egyéniesítés, valamint a szankciónak a tett arányához igazodása. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. „A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek” (1214/B/1990 AB határozat).

[20] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket helyesen vette számba, és a többszörös visszaesőnek minősülő vádlottal szemben így kiszabott büntetés a kiemelt elveknek megfelel, tetterányos. Az eltervezett, anyagi előnyök szerzésére irányuló emberi élet kioltását szándékozó terhelttel szemben kizárólag a határozatlan idejű, életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása eredményezheti a büntetési célok megvalósulását. Az elsőfokú bíróság a vádlott feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának meghatározásánál vette figyelembe a terhelt javára feltárt enyhítő körülményeket.

[21] Törvényesen rendelkezett az elsőfokú bíróság az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező járulékos kérdésekről, a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatáról, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéről, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről, ezért a Be. 590. § (7) bekezdésében foglalt intézkedés szükségessége nem merült fel.

[22] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban a kirendelt védő közreműködésével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg, és kötelezte a vádlottat annak megfizetésére.

[23] Az ítéltábla a kifejtettek tekintetével a fellebbezések alaptalansága miatt az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta, azzal, hogy jelen határozata elleni fellebbezést a Be. 615. § (5) bekezdése kizárja.

Debrecen, 2022. október 10.

Dr. Gömöri Olivér s.k. a tanács elnöke, Dr. Sörös László s.k. előadó bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 25.B.188/2021/54. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. október 10.

Dr. Gömöri Olivér s.k.
a tanács elnöke